Փ Ո Ւ Ն Դ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

10 վարագ

ԹԻՒ 151 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1868 ՄԱՅԻՍ 13

Ամեն օր կհրատարակուի։ — Մեկ համը տասը փարայ է։ — Մայրաքաղաքին մէջ բաժանորդ ըլլալ ուզողը՝ մեկ մեծիտ պիտի վճարէ 100 թուոց համար։ Իսկ գաւառաց մէջ՝ 25 ղրշ. դարձեալ 100 թուոց համար։ Թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով։ — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մեկ անգամի համար։ — Լրագրիս վերաբերեալ նամակ և արիշ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կալաթիա Մխիթարեան ազգատունը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կարսէն կգրեն մեզ՝ ապրիլ 18 թուած։

«Դեր. Ղուկաս Նորդեին ջանիւք վերջացաւ տեղւոյս ազգայնոց մէջ տիրած հին անմիաբանութիւնը։ Դատը՝ որ տարիէ մի վեր առանց հայկաբան դատաւորի մնացած էր, ամսոյս 15 ին իւր դատաւորն ունեցաւ։ Ձեր ազգօգուտ օրագրոյն ծրարը Ճիշդ այն իրիկուն այսինքն ապրիլ 13 ին հանցաւ մեր ձեռքը, յորում խաղաղութիւնն ու միաբանութիւնը դեռ նոր հաստատած էր։ Կարդացինք օրագրդ մէկ թերթին մէջ նամակի մը վերջաւորութիւնը, որ երկպառակութիւնը ազգին թշնամի կանուանէր և ներկայ վիճակը խաղաղութեան կարօտ կըգրէր։

«Ապրիլ 14 ի կիւրակէ օրը նշանաւոր օր մ'էր Կարսեցւոց համար։ Նոյն օրը գեր. Ղուկաս Նորդոյ յատկապէս Ս. Պատարագ մատոյց։ Քանի' ցանկալի էր այն ժամը, յորում Նորին Վերապատուութիւնը միութեան բարիքն բացատրած առեն նո'ր միաբանած ժողովրդեան դիմաց վայ ուբանութեան ժպիտները կնկատուէին. բոլոր օրը իրարու աւետիս կուտային թէ հաշտ են միմեանց հետ։ Հետեւեալ օրը, ապրիլ 15, գպրոցին բարեկարգութեան ձեռնարկութիւն եղաւ. ցրուեալ ուսանողները սկսան հաւաքուիլ իրենց դասատուին քով։

«Ղեկանց վարժարան ալ բանալու որոշուած եղած է։ Կյուսամ թէ Ն. Տ. տեղս բարեբաղդութիւն կունենամ այս որոշման գործադրութեան բերկրանքը լսելն ալ հաղորդելու»։

Այս նշանակեալ տեղեկութեանց վրայ, արժան կհամարիմք հրապարակական ընորհակալութիւն մատուցանել Կարսի Ղուկնորդ գեր. Տ. Գրիգորիս Ծ. վարդապետին, որ գիտնալով հովուութեան պարտքը՝ յանձղեր է կատարել. այսինքն՝ կարսեցի երկպառակեալ ազգայինքն միաբանեցունել, և դպրոցական բարեկարգութեանց ձեռնարկել՝ դաստիարակութիւնը անոնց մէջ մշակուելու համար։ Ուստի մեզ՝ գեր. Ղուկնորդոյ գլխաւոր պարտքն այս է. այսինքն՝ իրենց խնամոց յանձնուած ժողովրդը ի միաբանութեան պահել և ուսումնական զարգացման ըստ ամենայնի հոգ տանիլ։ Ղուկնորդ ըսուելու և յարգանաց արժանի չեն ամեն անոնք՝ որ իրենց այս սրբազան պարտաւորութեան հակառակ կգործեն, և ժողո-

վըրդեան՝ մէջ տղմավ հանելով, իբենց անձնական օգտին ուշադիր կդանուին։

Կմաղթենք որ Կարսի գերդ. Առաջնորդը կարող ըլլայ ի գլուխ տանիլ իւր ժողովրդական շահաւոր ձեռնարկութիւնները։

Այրարատեան ռուսական ընդհանուր հիւպատոսն, ի դիմաց վեմ. Լինտհիւֆ զօրապետի, երեկ Նիվ ըուզեան մեծ. Յաբեթիկ էֆէնտիի հետ խաղաբուղ հանգուցեալ Ղաթեօն Վրիդոր էֆէնտիի ախոյեդած ընտանեաց մխիթարական այցելութիւն մ՚ընծաւ։

— Ուրախութեամբ կիմանանք Ակճմուդը—Չավատիսի մէջ թէ՝ շատ ժամանակէ ի վեր Ամերիկա բնակող Ռահանեան մեծ. խաչատուր աղա մեր բազմաճանաչ գիտնական աղբիւրը Նիս —Նօբքի օմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանուեր է։

Մեծ. Ռահանեան արդէն մեծ համբաւ ստացած է Ամերիկայի մէջ իւր ճարտար տեղեկատուութիւններով, և ամերիկեան երեւելի օրագրոց մէջ իւր յօդուածները յաճախ տեսնուած են։

— Չմիաձնէն ապրիլ 2 թուով կը գրեն մեզ թէ՝ Վ Եհափառ Կաթողիկոսը Ս. Սիւնոն պիտի օրհնէ առաջիկայ սեպ. ամսոյ 29 ին։

— Ընդհն իւրայ ծանուցած էինք թէ կայսերական կառավարութիւնը հանգուցեալ Ղաթեօն Վրիդոր էֆէնտիի ընտանեաց ամսական թոշակ մը պիտի սահմանէ։ Այս անգամ քերկրութեամբ կիմանանք թէ՝ 2000 ղրշ. արուր որդւոյն, 1000 ղրշ. ծնդկին և 1000 ական ղրշ. ալ երկու աղջիկ զաւակաց համար ամսական որոշուեր է։

— Շնորհակալութեամբ կհրատարակեմք թէ՝ Վ. Կաթողիկոսի հրամանաւ, Ս. Էջմիածնի մէջ "Ընտաւ" անուանով ամսագիր մը պիտի հրատարակուի աշխատասիրութեամբ գեր. Մինաքանից։ Նովանդակութիւնը պիտի ըլլայ կրօնական, պատմական, բանասիրական և բարոյական։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առևտրական գործոց պաշտօնէին խորհրդական (Միւմթէշար) անուանեցաւ Ալէքսանդր—Պարաթօռօվի էֆէնտին։

— Տիվանը Հքեամը—Ադլիէի անդամ անուանեցաւ Չալէպի կուսակալութեան թղթակցութեան գրասենեակին վերատեսուչ Չալէթ պէյ, առաջին աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեամբ։

— Արեւելի ընդհանուր կառավարչին խորհրդական անուանեցաւ Յօսէֆ Ասէօ էֆէնտին, որ առևտրական գործոց պաշտօնատան մէջ պաշտօն ունէր։

— Առևտրական գործոց պաշտօնատան երկրորդ ժողովին նախագահ անուանեցաւ նոյն ժողովին անդամներէն Ինֆամ էֆէնտի, երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեամբ։ Իսկ Տիգրան էֆէնտին և Ակհմէտ պէյ անդամ կարգուեցան։

— Առևտրական գործոց պաշտօնատան երրորդ ժողովին նախագահ անուանեցաւ Սուբհենեան Յովհաննէս էֆէնտին, որ երկրորդ ժողովին անդամ էր։

— Առևտրական գործոց պաշտօնատան առաջին ժողովին անդամ անուանեցաւ Գօսթաքի էֆէնտին, երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեամբ. և Սիմոն էֆէնտին երրորդ աստիճանաւ։

— Կսեմք թէ մայրաքաղաքիս մէջ օտար աէրութեանց կողմանէ հաստատուած դեղատարութիւնները կայսերական կառավարութեան թղթատարութեան հետ պիտի միանան, որպէս զի բոլորնին գանձուն համար բաւական շահ կը պատանայ։

— Ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, մայրաքաղաքս ալ մօտերս երբեք կօսմակալութիւն մը պիտի կազմուի ընդհանուր կառավարչութեամբ ոստիկանութեան պաշտօնեին։

— Ուրբաթ օրը մայրաքաղաքիս Յինճանճըլար—Աօգուշլու ըսուած տեղը փերթիվ փաչա խանին մէջը հրդեհ պատահելով միայն սենեակ մը պրեցաւ։

— Գալեպէն մինչև Իսկէնտէրուն երկաթուղի մը պիտի շինուի եղեր ընկերութեան մը միջոցաւ։

— Յարձակ։ Էյխիւլխասամ հինգշաբթի օրը պատիւ ունեցաւ Օգոստոս Մաքմահնին ներկայանալու ի շնորհաւորութիւն Էուրոպի—Տվլէթի խորհրդոյն բոլոյման առթիւ Նորին Վեհափառութեան ըրած առենաբանութեան համար։

Նոյն օրը Էուրոպի—Տվլէթի նախագահ վեմ. Միահամբ փաշան ալ Օգոստոս Մաքմահնէն ընդունուեցաւ, և հետևեալ օրը կայսերական յատուկ շոգենաւով մը մայրաքաղաքէս ուղևորեցաւ Պրուսա՝ օդափոխութեան համար։

— Եգիպտոսի բարձր։ Խըտիվը Պրուսա պիտի գայ ջուրերը մտնելու համար։ Ըրդէն պէտք եղած պատրաստութիւնները կըլլան և յատուկ շոգենաւեր կարագիք ու ուրիշ պիտոյք կխոխադրեն եղեր։

— Կայսերական կառավարութեան հեռագրատան կողմանէ կծանուցուի թէ՝ եւրոպական Տաճկաստանի որ և է մէկ հեռագրատունէն Ոնտոն երթալիք պարզ հեռագրի մը գինը յունիս 1 էն սկսեալ 11 ֆրանգ պիտի ըլլայ։ Իսկ Ընդհանուր ուրիշ որ և է քաղաքներն երթալիք պարզ հեռագրոց գինը՝ 12 ֆրանգ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ոնտոնէն ամսոյս 9 թուակիր հեռագիր մը լուր կուտայ թէ՝ Ընդհանուր կառավարութիւնը փոխադրութիւն մը պիտի ընէ։

— Փարիզ անցեալ մարտ ամսոյն մէջ 150, իսկ ապրիլի մէջ 140 վաճառականք մնանկացեր են։

— Ինչպէս մայրաքաղաքս նոյնպէս և Փարիզ պատերազմ գացեր են Ընդհանուր Ըրշիդքաերէն մէկ քանի անձինք։ Կըսուի թէ՝ ասոնց մէջ անհամաձայնութիւն ծագեր է, մէկերնուն մէկը դեռատունի աղջկան մը հետ ամուսնանալու դիտաւորութիւն ունեցած ըլլալուն համար։

— Դարձեալ կըսուի թէ Դաղլիոյ կառավարութիւնը փոխադրութիւն մը պիտի ընէ 23 սպառուան համար, տարեկան քաժիններով վճարելու պայմանաւ։ Այս կառավարութիւնն անցեալ տարի ալ ուզեց փոխադրութիւն մ՚ընել, բայց յետոյ ետ կեցաւ իւր դիտաւորութենէն։

— Փարիզի մէջ ամանք չիմաստասոյ կզբաղին եղեր, թշնամութեամբ իրարու չիմար նշանակութեամբ։ Այս պատճառաւ հասարակութեան մէջ յուզմունք ենթադրել և մինչև Նաբոլէոն կոյսեր ատանջն հասնելով, ժողովրդեան կոչմանէ այս անլուր անգթութեան դէմ տրուած բողոքագրերը բերել տուեր քններ և յանձնաժողով մը կազմեր է չիմաստասոյները աչքէ անցունելու և խենդերն ու խենդ

չեղոքները որոշելու համար։ Նորին Վեհափառութիւնը անձամբ ալ պիտի երթայ եղեր յիմարանոցները։ Օարմանալի է որ ասրիշ տեղերու համար չատուած այսպիսի անգթութիւն մը փարիզի պես տիեզերահռչակ մայրաքաղաքի մը մէջ ի գործ կը դրուի։

— Նաբոլիի գահակորոյս Թագաւորին եղբայրը Սպանիոյ Թագուհւոյն աղջկան հետ պիտի ամուսնանայ եղեր։

— Փարիզի մէջ հետևեալ դէպքը պատահեր է։

Դիշերը մը 5–10 դպրոցական ուսանողները պտըտած ատեննին՝ գինովութենէն ինքզինքը կորուսած մարդ մը փողոցը պառկած կգտնեն։ Ուղեղով քահանայի կերպարանք տալ այս մարդուն, քահանայի լաթեր կբերեն և ձարտարութեամբ կհագցնեն։ Յետոյ կառք մը դնելով Ճիզվիթ քահանայից եկեղեցւոյն առջև կտանին և դռնապանը կանչելով կյանձնեն ատոր՝ ըսելով թէ քահանայն փողոցը գինով գտած, և քահանայական դասուն անպատուութենէն չըլլալու համար կառքով վանքը բերած են։ Դռնապանը գլխաւոր քահանային իմացունելով այս դէպքը՝ հրաման կընդունի զանի վանքը ընդունիլ և առաւօտուն իրեն ներկայացունել։ Այարդը դիշերը հոն անցունելով՝ առաւօտուն երբ խելքը գլուխը եկած կարծենայ, մեծաւ զարմանօք կտեսնէ որ վանքի մը մէջ է և քահանայի կերպարանք առած է։ Ամենավերջն դուրս կելնէ այս անակնկալ ասպնջականութեան և զարմանալի կերպարանափոխութեան պատճառը իմանալու համար։ Այս միջոցին դպնապանը “Հրամայեցէք, Հայր, զձեզ գլխաւոր քահանայն կուզէ” ըսելով անոր կներկայացնէ։ Խեղճը տեսնելով որ ծանօթը կերպիւ կյանդիմանէ զինքը և քահանայական դասուն նախատինք կհամարի գիշերը գինով փողոցը պառկած ըլլալուն համար, ապշութեամբ կծանուցանէ թէ ինքը քահանայ չէ, և թէ՝ այս ինչ տեղը շատ անակնկալ է։ Գլխաւոր քահանային մարդուն նշանակած տեղը մարդ ղրկելով և քննութիւն ընելով կհամոզուի թէ խաբեութիւն մ’է այս, զոր զուարճութեան համար ի գործ դրեր են դպրոցական ուսանողք։

Ը.Օ.Դ

Օրագիրս կծախսէ Մահմուտ փաշա Դաշըգճը խանի քովի գրավաճառին խանութը։ Սագա եօգուշու Օիմ սիւլիւ խանին տակը Դամաֆեանի խանութը, Պահէ–պափու Իհթիասի դէմ ղազօսարանը, Պէյօղլու հիսակ ճամբան 187 և 149 թիւ ծխախոտաց խանութները։ Պէշիկթաշ ծխախոտաճառ Պետրոս աղայի խանութը։ Գալաթիա Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բանկալը և Պէյօղլու Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ բանկալը։

ՀՈՒԱՔԱՐՁՈՒԹԻՒՆՔ

Կեղէ · Մարտիրոս աղա Մ·Ադամեան ·
Իզմիր · Ղուկաս աղա Պալեթացլեան ·
Տրապիզան · Խաչատուր աղա Եմմանեան·
Սերասիա · Վարդան աղա Յ · Աբգարեան ·
Երզինկեան · Կիրակոս աղա Գազանճեան ·
Հալէպ · Նիկողոս աղա Տէր Մարգարեան ·
Ատապիէր · Մ · Մարտիրոս աղա Թէվէքելեան ·
Ուռֆա · Մինաս աղա Մկրտիչեան Ժամագործ ·
Եգիպտոս · Սիմոն աղա Լազարօֆ ·
Եաշ · Պ · Խ · Գարագաշեան ·
Պօթուշան · Յարութիւն աղա Յակոբեան ·
Ռօման · Դաւիթ աղա Պալասան·
Ադեկսանդրիա ·

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ · Ս · ԱԱՒԱԶԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՒՀԵՐՏԻՍԵԱՆ